

De geschiedenis van de St.Michaëlschool te Zuidschermer (1930-2005)

De archieven die inzicht geven over de geschiedenis van de school vermelden een merkwaardig feit over Matthijs Groot Jnz die leefde van 1868 tot 1955. Geboren aan de Blokkerweg bezoekt hij drie jaar lang Het Schooltje (naast het Zwarte Kerkje). In zijn tijd zitten er 70 kinderen in één lokaal met één meester.

Na de derde klas gaat Matthijs naar een kostschool want, zo staat geschreven, hij heeft een helder verstand.

Met het verdwijnen van Het Schooltje als onderwijsmogelijkheid zijn de inwoners van Zuidschermer aangewezen op de Openbare Lagere School in Driehuizen. De ouders die katholiek onderwijs wensden voor hun kinderen, sturen hen in Akersloot of Alkmaar naar school.

Ouders die tot de Jacobusparochie behoren, laten hun kinderen naar Akersloot naar school gaan. Omdat het lopend een hele afstand is, steken de ouders die beschikken over een rijtuig de hoofden bij elkaar voor een vervoersregeling. Bij toerbeurt brengen ze de kinderen tot het pontje en halen ze daar ook weer op.

Ouders die tot de Laurentiusparochie van Alkmaar behoren en aan de Zuidervaart wonen, sturen hun kinderen de eerste drie jaar naar de Openbare Lagere School in Driehuizen onder het beding dat ze één dag per week vrij krijgen om de catechismusles in Alkmaar bij te wonen. De kinderen hebben daar een dag voor nodig omdat ze te voet naar Alkmaar gaan. Als ze geluk hebben de les (van een uur) op maandag te hebben, kunnen ze terug meeliften met een boer die de maandagse veemarkt heeft bezocht, maar dan moet de handel wel slecht en traag zijn verlopen.

In 1925 pleiten de heren C. Commandeur en L. Groot Gzn. op de eerste bijeenkomst tot het stichten van een nieuwe kerk tevens tot het oprichten van een katholieke school in Zuidschermer. Ook de reeds genoemde Matthijs Groot ijvert hiervoor, zoals blijkt uit een brief, die hij op 23 december 1925 schrijft aan monseigneur A.J. Callier, bisschop van Haarlem (van 1903-1928).

Een citaat:

“Wat de schoolkinderen aangaat het volgende. Het grootste deel der kinderen is anderhalf uur gaans van de school verwijderd, die naar Akersloot gaan, moeten twee maal daags over het groote water, tweemaal zijn er kinderen in het kanaal geraakt, maar gelukkig gered, de kinderen die naar Alkmaar de school bezoeken, zijn er ook anderhalf uur gaans vanaf.

Monseigneur, wat offeren wij toch al veel op voor de goede zaak. Er zijn kinderen bij mij in de buurt die vijf, anderen tien minuten, en nog anderen een half uur van de Openbare Lagere School af zijn, maar (wat onze plicht is) zij gaan allen naar de R.K.School, wat toch zeker een heerlijk voorbeeld is, daar de loop voor die kleine kinderen, althans in de winter veel te ver is.

Ik kan u ook meedelen dat er in onze omgeving 80 kinderen zijn, waar op het ogenblik er 45 de school bezoeken. Dit getal wordt nog groter, waar de geboorte steeds vooruitgaande is. Gaarne willen wij ons schrijven persoonlijk toelichten, waarvoor wij Dingsdag a.s. bij U op audiëntie wenschen te koomen.”

Intussen vergadert men verder. Ene mr. Kusters uit Alkmaar wordt bereid gevonden om de voorbereidende werkzaamheden te leiden, zoals bijvoorbeeld het verzoek aan de bisschop, het rijk en de gemeente. Direct wordt een commissie geformeerd. De toenmalige deken Rengs wordt op de hoogte gebracht en gevraagd een goed

woordje te doen bij de bisschop. Enige weken later gaat een met veel argumenten omkleed verzoek naar de bisschop om te komen tot de oprichting van een katholieke tweemansschool in de Schermer. Na enig cijfergegoochel was men aan het benodigde aantal kinderen gekomen, hetgeen 40 was.

Pastoor Hes uit Akersloot zorgt een maand later voor een domper. Volgens hem zouden alle plannen een debacle worden en vooral in een nieuwe kerk zag hij niet het minste heil.

Intussen is er een nieuwe bisschop in Haarlem gekomen. Monseigneur Aengenent (1928-1935) krijgt het verzoek van Zuidschermer onder ogen en besluit zelf eens een kijkje te gaan nemen. In de barre winter van 1929 neemt hij poolshoogte en dan is het pleit gauw beslecht.

Op 20 mei 1929 benoemt hij pastoor J. van de Mark, afkomstig uit Venray en op dat moment kapelaan van de Maria Magdalenaparochie te Amsterdam, tot bouwpastoor. Dat houdt in dat pastoor van de Mark zich moet bezighouden met alle organisatorische zaken die zich bij de bouw van de hulpkerk, de school, de definitieve kerk en pastorie aandienen.

In het dagboek dat de pastoor tussen 1929 en 1930 bijhoudt, valt te lezen dat hij op 23 mei 1929 van de bisschop hoort dat deze wenst dat de school voor de winter klaar is. Zou monseigneur Aengenent aan de strenge winter in dat jaar teruggedacht hebben?

Blijkbaar is de keuze al op architect Honekamp gevallen, want de pastoor bekijkt met hem en met de heer Mulder, regent en bankier, op 25 mei de Pius-stichting.

De bouwpastoor gaat hard aan de slag om de grenzen van zijn parochie af te bakenen en kinderen voor de nieuwe school te werven.

Op woensdag 5 juni heeft hij een onderhoud met de burgemeester van Akersloot om de stichting van de school te bespreken. Die avond heeft de eerste vergadering van de bouwcommissie plaats.

Aanvankelijk zal grond worden aangekocht bij C. van Diepen, maar men is het er nog niet over eens of de kerk ten noorden dan wel ten zuiden van de boerderij van Commandeur moet komen. Uiteindelijk gaat de aankoop van de grond van van Diepen niet door.

Op 8 juni bezoekt de bouwpastoor met architect Honekamp uit Amsterdam het terrein in de Schermer. Op 26 juni 's avonds om 7 uur levert pastor van de Mark de stukken tot oprichting van een school bij de burgemeester in, waarna op 5 juli de gemeenteraad met algemene stemmen toestemming geeft tot de bouw van een school met drie lokalen. De school wordt voor rekening van de gemeente gebouwd, terwijl de woning voor het hoofd der school een parochieaangelegenheid wordt.

Diezelfde dag verneemt pastoor van de Mark dat bisschop Aengenent toestemming geeft om enkele niet katholieke kinderen in de school op te nemen.

Op maandag 7 oktober brengt de pastoor de tekeningen en de begroting naar de inspecteur van het Lager Onderwijs, die hij overigens niet thuis treft.

Op 5 november 1929 tekent aannemer P. van Duin uit Akersloot het bouwcontract. Voor f 27.800,- zal hij de school bouwen. Op 15 december wordt de school opgeleverd. De heer H. Wester is dan al (per 19 november) benoemd als hoofd der school en directeur-organist van het parochieel zangkoor.

Bij de oplevering van de school wordt de aanvang van het schooljaar gesteld op 1 april 1930.

In januari 1930 ontvangt pastoor van de Mark een offerte voor een schoolinventaris. Er worden zogenaamde o.a. 36 "rijksmodelbanken" aangeschaft waar twee leerlingen op kunnen zitten. Er is dus plaats voor 72 leerlingen. Inclusief 3 lessenaars

voor de onderwijzers, 4 Wener stoelen, 3 schoolborden, 2 platenkisten en 48 handwerkdozen bedraagt de offerte bijna f 1400,-
Mej. J. Bernards wordt benoemd om de heer Westers in het onderwijs te assisteren en op 8 februari van dat jaar vangen de lessen aan.

De eerste schoolfoto uit 1930

Maandag 28 april om 10 uur wordt de school officieel ingewijd door deken Rengs met assistentie van de pastoors van de Beemster en Schermerhorn in tegenwoordigheid van een aantal burgerlijke en kerkelijke leiders.

Twee dagen later, op 30 april 1930 wordt de bouw van de definitieve kerk aanbesteed en op 5 juni gaan de eerste heipalen de grond in.

In 1932 vertrekt de heer Wester naar Egmond en wordt opgevolgd door de heer Overtoom.

Sint Nicolaas bezoekt rond deze tijd ook al de school. Zijn openingswoordje aan de kinderen uit klas 1, 2 en 3 uit 1933 is bewaard gebleven:

“Beste kinderen,

Ik ben blij dat jullie St. Nicolaas bij zijn aankomst op school zoo hartelijk hebt toegezongen. Ik houd er zooveel van als kleine kinderen lief en hartelijk zijn. Jullie moet dat altijd wezen, thuis voor Vader en Moeder, voor je andere broertjes en zusjes en op school vriendelijk zijn voor en gehoorzaam zijn aan de juffrouw. Maar dat zijn jullie niet altijd. Pieter, mijn knecht, heeft hier al eens een paar dagen op de zolder gezeten en heeft daar gezien en gehoord dat er hier stoute ondeugende kinderen zijn. Piet heeft er een lijstje van gemaakt en toen ik dat heb nagelezen heeft me dat veel verdriet gedaan.

Hier zie ik bijvoorbeeldJa Piet, breng die deugniet eens hier.

Zeg,waarom let je niet beter op en maak je je werk niet eens wat ijveriger? Als je zoo doorgaat blijf je altijd dom en word je nooit een flinke jongen. Aan zulke jongens heeft St. Nicolaas een hekel. Maar,beloof me dat als ik het volgende jaar weer kom dat het dan beter met je geworden is, anders ga je mee hoor naar Spanje. Denk erom, want Pieter mijn knecht zal wel eens luisteren van de zomer., beloof je me dat? Dan zijn we weer goede vrienden....”

Er zit groei in de school, maar het aantal kinderen komt niet boven de 80 en dat aantal is nodig voor het aanstellen van een derde leerkracht. Het derde lokaal wordt echter wel in gebruik genomen door een kwekeling met akte. Deze heer Vondel verdient er f 25,- per maand mee. Pas in de winter van 1935 wordt het aantal van 80 leerlingen overschreden en kan er een derde leerkracht worden benoemd, de heer Goedemond.

In het oorlogsjaar 1942 volgt de heer P. Gerbrands de heer Overtoom als hoofd der school op. Van hem wordt niet langer verlangd dat hij zijn onderwijzersbaan combineert met die van organist en dirigent van het kerkkoor.

De heer Overtoom (1932-1942) met zijn gezin

In het laatste oorlogsjaar worden enkele families uit Beverwijk als evacu e opgenomen in het schoolgebouw, o.a. de familie Schoo.

Een onderwijzeres van eigen dorp, juffrouw Insing begint in 1944.

De heer Gerbrands wordt in 1946 opgevolgd door de heer H. van de Ploeg.

Meester Goedemond vertrekt na bijna 12   jaar trouwe dienst naar Vierakker bij Zutphen waar hij hoofd der school wordt.

In 1952 wordt de heer C. Louwe als hoofd benoemd. Het zilveren jubileum van de school wordt gevierd met een optreden van een marionettentheater. De parochianen van de St. Micha lparochie bieden de school een Heilig Hartbeeld aan.

Schoolreisje met meester Louwe (1949-1950)

Vlak na het jubileum in 1955 vertrekt de heer Louwe en maakt plaats voor de heer Van de Berg. In 1956 valt de school terug op twee leerkrachten hetgeen het vertrek van meester Speller betekent. Behalve de heer Van de Berg blijft juffrouw Kruyer in dienst. Zij zou tot 1966 blijven.

Inmiddels is er een bewaarschool bijgekomen, die vanaf 1951 geleid wordt door juffrouw van der Peet en later door juffrouw Idsert.

De bewaarschool wordt in 1956 volgens een nieuwe rijksregeling officieel kleuterschool. Mevrouw J.van de Heuvel-Verduin wordt benoemd als leidster. Een jaar later heeft ze haar hoofdakte behaald.

In 1959 wordt zij opgevolgd door juffrouw J.A.C. Mul, die een jaar later het stokje doorgeeft aan juffrouw M.M. Bakker.

In de jaren 1958-1961 staat de heer Rikken als hoofd aan de St.Micha lschool.

In 1960 verleent de gemeente toestemming om de bestaande overdekte speelplaats om te bouwen tot kleuterklas en hoofdenkamer. Aan de westzijde van de school wordt een speelplaats aangebracht met zandbak. Voor deze verbouwing die 8 maart

wordt aanbesteed aan de heer G. Rotteveel, stelt de gemeente Akersloot f 11.000,- beschikbaar.

De kachels in de school maken plaats voor een oliegestookte centrale verwarming.

De heer Pronk hoeft niet langer voor schooltijd de kachels op te stoken.

Van 1961-1964 is de heer Smeenk hoofd der school.

De klas van juffrouw Bakker (1963)

De heer Smeenk wordt opgevolgd door de heer Van der Aa die tot 1967 leiding geeft aan de school. Betty Pronk van eigen dorp is in deze jaren ('64-'65) aan school verbonden als leerkracht.

In 1965 is Bets Klaver van eigen dorp klaar met haar opleiding tot kleuterleidster. Ze mag meteen aan de slag als invalster.

Juffrouw Bets Klaver met haar kleuters (1965)

Op 1 januari krijgt ze een officiële aanstelling en volgt daarmee mevrouw E. Pedrolini-Winter op. Tussen de bedrijven door haalt ze haar hoofdakke. Tot augustus 1970 is ze hier in dienst. Ze wordt opgevolgd door Zuster Alexandra.

Meester H. van Wel met zijn klas (1965)

In 1967 begint de heer P. Franke als hoofd der school.

Rond deze tijd wordt het moeilijk om diverse vacatures in te vullen. Door toedoen van pastoor Rutte worden enkele religieuzen binnen de schoolmuren gehaald. Zuster Sebastiana en Salezia nemen de opengevallen plaatsen in ontstaan door het vertrek van de heren H. van Wel en H. Jonker.

Door toename van het aantal leerlingen wordt het mogelijk een vierde leerkracht te benoemen op de lagere school. In augustus 1971 doet de heer H. Pielage zijn intrede als onderwijzer.

De kleuterschool verhuist in januari 1972 naar een semi-permanent houten gebouw achter de lagere school. Zuster Alexandra is dan hoofdleidster.

De heer P. Franke vertrekt in 1973 naar Didam en geeft de leiding van de school over aan de heer Pielage.

In de zeventiger jaren verandert er veel met name wat betreft de inspraak van ouders. Tot 1982 staat de school bestuurlijk onder het kerkbestuur. Er waren tijden dat de school bestuurd werd door heren die geen van allen kinderen op school hadden. Daarin kwam rond 1970 verandering in door het toelaten van twee ouders tot de bestuursvergaderingen. Dhr. P. Pronk en mevr. J. van Hecke werden wel gekend in de discussies maar hadden geen stemrecht. Echte inspraak kreeg pas vorm eind 1974 door het stichten van een oudercommissie. Rond die tijd ontstond ook de schoolkrant "Het Schakeltje".

In 1981 vertrekt zuster Sebastiana als laatste van de zusters die hier sinds 1970 hebben gewerkt.

In 1982 wordt het schoolbestuur losgekoppeld van het kerkbestuur. Haar belangrijkste taak wordt meteen al het leiding geven aan de renovatie van het schoolgebouw. Aan het einde van dat jaar vindt de aanbesteding plaats. De bouw wordt gegund aan de firma Heddes Bouw BV te Berkhout voor ruim f 300.000,-, het tienvoudige van het bedrag waarvoor de school in 1930 gebouwd werd. Met een grote hijskraan van de firma Winder uit Limmen worden noodlokalen neergezet op het schoolplein, die daar 5 maanden dienst doen tijdens de bouw van gemeenschapsruimte, toiletgroepen, personeelsruimten en keukentje. De katheders waar de leerkrachten tot die tijd hoog boven de leerlingen uittroonden, worden gesloopt.

De centrale verwarming gaat over op aardgas en de kleuterschool die sinds oktober 1977 onder leiding staat van juffrouw Marian Overmeer wordt ook opgenomen binnen de muren van de school. De feestelijke opening vindt op 30 september 1983 plaats. De integratie van lagere school en kleuterschool die pas in 1985 officieel gestalte krijgt door de start van het basisonderwijs wordt door deze bouwkundige ingreep dan reeds een feit.

De leerkrachten die in 2005 met het 75-jarig jubileum van de school nog steeds in dienst zijn, meester Louis Langedijk en juffrouw Bernadette Dijk-Noordeloos beginnen hun werkzaamheden respectievelijk in 1978 en 1981.

Onder leiding van de onderwijsbegeleidingsdienst wordt er hard gewerkt aan het schoolwerkplan van de basisschool voor 4-12 jarigen. Vanaf augustus 1985 mag de heer Pielage zich directeur noemen.

In 1989 verwoordt hij ter gelegenheid van het 60 jarig bestaan van de school de veranderingen van de wet op het basisonderwijs (1985) als volgt:

"Er zijn een aantal vakgebieden bijgekomen, bijvoorbeeld Engels, bevordering van gezond gedrag, geestelijke stromingen en sociale redzaamheid.

Het zou te ver voeren om uit te weiden over deze nieuwe vakgebieden. Aardiger is het om te kijken waarom ze er zijn gekomen.

De wereld van de kinderen wordt steeds groter. Door de invloed van televisie, maar ook bijvoorbeeld door immigratie van buitenlanders in ons land, krijgen de kinderen meer te maken met andere culturen. We leven in een multi-rationale samenleving. Om te voorkomen dat hierdoor problemen ontstaan is het goed om al op jonge leeftijd kennis te nemen van andere culturen en geestelijke stromingen. Immers onbekend maakt onbemind.

In een steeds veranderende maatschappij is het gevaar groot dat mensen vervreemd raken. Het is daarom goed om aandacht te besteden aan sociale redzaamheid.

Mensen moeten zich kunnen redden in het maatschappelijk verkeer.

Ook is het goed om je bewust te worden wat gezond gedrag inhoudt. Denk hierbij aan persoonlijke hygiëne,, voeding en niet te vergeten het milieu.

Engels is nodig om contacten te kunnen leggen met mensen buiten onze landsgrenzen."

De computer doet zijn intrede in het onderwijs, eerst als een veredelde hobby, inmiddels niet meer weg te denken als informatiebron en leermiddel.

Sinds oktober 1990 werkt juffrouw Ali Kerssens-Bijman met de jongste kinderen.

Het semi-permanente gebouw waar de kleuterschool sinds 1972 in had vertoefd, blijft staan en wordt met geldelijke steun van de gemeente Akersloot omgevormd tot bewegingslokaal met wandrekken en gymnastiekmateriaal. Later krijgt peuterschool 't Hummeltje er ook ruimte. Met de aanleg van een nieuw speellokaal in 2001 wordt het bouwvallige gebouwtje gesloopt.

Vanaf augustus 1996 valt de school, samen met 9 andere scholen, onder stichting Katholiek Primair Onderwijs (Kaprión). De St. Michaëlstichting houdt op te bestaan. Inmiddels is Kaprión uitgedoed tot een schoolbestuur met 16 scholen.

Het team in 2004-2005

Alle schoolkinderen met groepsleraren (2005)

Gegevens verzameld door Henk Pielage, januari 2005